

Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ, ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ

Προτεινόμενο Υλικό

για την επεξεργασία των Θεματικών Ενοτήτων

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Από την αρχή μέχρι το τέλος του κόσμου (4 δίωρα)

Κ ε ί μ ε ν α

για χρήση από τους μαθητές &

πληροφοριακό υλικό

Κείμενα για τη στήλη ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ:

- I. **Αν, πότε και πώς θα τελειώσει ο κόσμος;**
- i. Σύγχρονες καταστροφολογικές αντιλήψεις
- ii. Αντιλήψεις θρησκειών για το τέλος του κόσμου
- **Ισλάμ**

- ✓ **Το τέλος του κόσμου:**

«(Μη νομίζεις, ω Μουχάμμεντ) ότι ο Αλλάχ δεν προσέχει τις πράξεις των αδίκων, μόνο τους αναβάλλει για την Ημέρα, που τα μάτια –προσεχτικά- θα ατενίζουν με φρίκη» (Κοράνιο 14,42)

«8. Και όταν –τέλος- η σάλπιγγα θα βουίξει, 9 αυτό θα είναι –εκείνη η δύσκολη Ημέρα, 10 που για τους Απίστους δεν θα είναι εύκολη» (Κοράνιο 74,9)

- ✓ **Προσδοκία ανάστασης των νεκρών (Κοράνιο, 2, 85, 113 174, 212 και 50, 42)**

«85. Σκοτώσατε όμως ο ένας τον άλλο, διώξατε κάποιους από τη χώρα τους, ενωθήκατε για την προσβολή και την καταπίεση τους, και, από την άλλη, μόλις υποδουλώθηκαν, τους εξαγοράζετε, ενώ από την αρχή δεν επιτρεπόταν η εκδίωξη τους από τη χώρα τους. Θα πιστέψετε λοιπόν ένα μέρος από τη δική σας Βίβλο και θα αρνηθείτε το υπόλοιπο; Ποια θα είναι η πληρωμή όσων κάνουν τέτοια πράγματα; Η ντροπή του κόσμου τούτου και κατά την ημέρα της Ανάστασης (των νεκρών), η υποβολή στα σκληρότερα βασανιστήρια. Ο Κύριος γνωρίζει τις πράξεις σας» (Κοράνιο 2,85)

«113 Οι Εβραίοι λένε ότι οι Χριστιανοί πλανώνται, όπως και οι Χριστιανοί λένε πως οι Εβραίοι πλανώνται και οι δύο όμως διαβάζουν τις Γραφές. Το ίδιο λένε και όσοι δεν ξέρουν τις Γραφές. Ο Κύριος θα αποφασίσει για τη διαφωνία της ημέρα της Κρίσεως» (Κοράνιο 2,113)

«174 Εκείνοι που από αισχροκέρδεια αποκρύπτουν από τους ανθρώπους τις εντολές του Βιβλίου που ήρθε από ψηλά, γεμίζουν τα σπλάχνα τους με φωτιά. Ο Θεός δεν θα τους απευθύνει τον λόγο της ημέρα της Κρίσεως ούτε

θα συγχωρέσει τις αμαρτίες τους. Τιμωρία φοβερή τους περιμένει» (Κοράνιο 2,174)

«212 Η ζωή του κόσμου τούτου ανήκει στους απίστους και σε όσους εμπαιζουν τους πιστούς. Όσοι φοβούνται τον Κύριο, όμως, θα βρεθούν πάνω από αυτούς κατά την ημέρα της Κρίσεως. Ο Θεός χαρίζει τα πλούτη Του χωρίς μέτρο σε όποιον Εκείνος θέλει» (Κοράνιο 2,212)

«42 Η ημέρα κατά την οποία οι άνθρωποι θα ακούσουν την κραυγή του, θα είναι η ημέρα της ανάστασης από τους τάφους» (Κοράνιο 50,42)

✓ Ζωηρές περιγραφές παραδείσου και κολάσεως

«15 Πες τους: Μήπως αυτό είναι καλύτερο από τον αιώνιο κήπο που υποσχέθηκε ο Θεός στους ευσεβείς, ο οποίος θα δοθεί ως αμοιβή και ολοκλήρωση της προσπάθειάς τους» (Κοράνιο 25,15) [παραδείσος]

«24 Αν όμως δεν το κάνετε αυτό (και βεβαίως δεν θα το κάνετε), να φοβάστε τη φωτιά που περιμένει τους απίστους, τη φωτιά που θα καταπιεί ανθρώπους και πέτρινα είδωλα» (Κοράνιο 2,24) [κόλαση]

«80 Και ειπαν: Ακόμα κι αν μας αγγίξει η φωτιά, αυτή θα κρατήσει λίγες μόνο μέρες» Πες τους: «Πήρατε από τον Θεό καμιά αμετάκλητη υπόσχεση ή λέτε για τον Θεό όσα δεν ξέρετε;» (Κοράνιο 2,80) [κόλαση]

«126 Τότε είπε ο Αβραάμ στον Θεό:» Κύριε, κάνε ασφαλή τη χώρα τουτη και δώσε τροφή των καρπών Σου σε όσους πιστεύουν στον θεό και στην ημέρα της Κρίσεως» Κι ο Θεός αποκρίθηκε: « Εγώ τούτα θα τα παραχωρήσω στους απίστους, αλλά θα τα απολαύσουν για καθορισμένο χρόνο έπειτα θα τους ρίξω στην Κόλαση της φωτιάς. Πόσο τρομερή είναι η πορεία τους» (Κοράνιο 2,126) [κόλαση]

- **Ινδοϊσμός :** Ο άνθρωπος πορεύεται στη λύτρωση όπως η σταγόνα που επιστρέφει στον ωκεανό της υπέρτατης πραγματικότητας
- **Βουδισμός:** Η Νιρβάνα ως απαλλαγή από τις επιθυμίες

II. Η πορεία προς τα έσχατα μέσα από εικόνες και παραβολές

- i. **Ο κόσμος και η ιστορία οδεύει προς ένα τέλος (Εσχατα)**
- ii. **Η προσδοκία της Δευτέρας Παρουσίας:**

«²¹Ο χαιρετισμός αυτός γράφεται από μένα τον Παύλο με το ίδιο μου το χέρι. ²²Όποιος δεν αγαπάει τον Κύριο Ιησού Χριστό ας είναι χωρισμένος από το σώμα της εκκλησίας. Μαράν αθά –ο Κύριος έρχεται!» Α΄ Κορ. 16,21-22 (<http://el.bibles.org/ell-TGVD/1Cor/16>)

«²⁰Αυτός που τα επιβεβαιώνει όλα αυτά λέει: «Ναι, έρχομαι σύντομα».

«Αμήν· ναι, έλα, Κύριε Ιησού». Αποκ. 22,20 (<http://el.bibles.org/ell-TGVD/Rev/22>)

- **Ανάσταση νεκρών:** «Έσχατος εχθρός καταργείται ο θάνατος» (Α Κορ 15, 26) και

ΚΑΝΩΝ

Ποίημα Κασσιανῆς μοναχῆς,
Μάρκου ἐπισκόπου Ἰδροῦντος,
καὶ Κοσμᾶ μοναχοῦ.

Ἦδὴ α΄. Ἦχος πλ. β΄. Ὁ Εἰρμός.

Κύματι θαλάσσης, τὸν κρύψαντα
πάλαι, διώκτην τύραννον, ὑπὸ
γῆς ἔκρυψαν, τῶν σεσωσμένων
οἱ Παῖδες· ἀλλ' ἡμεῖς ὡς αἱ
Νεάνιδες, τῷ Κυρίῳ ἄσωμεν.
Ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Κύριε Θεέ μου, ἐξόδιον ὕμνον,
καὶ ἐπιτάφιον, ὠδὴν σοι ἄσομαι,
τῷ τῇ ταφῇ σου ζωῆς μοι, τὰς
εἰσόδους διανοίξαντι, καὶ
θανάτῳ θάνατον, καὶ Ἄδην
θανατώσαντι.

....

Ἴνα σου τῆς δόξης, τὰ πάντα
πληρώσης, καταπεφοίτηκας, ἐν
κατωτάτοις τῆς γῆς· ἀπὸ γὰρ σοῦ
οὐκ ἐκρύβη, ἡ ὑπόστασίς μου ἢ
ἐν Ἀδάμ, καὶ ταφείς φθαρέντα
με, καινοποιεῖς Φιλάνθρωπε.

Ἦδὴ γ΄. Ὁ Εἰρμός.

Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων, κρεμάσαντα
πᾶσαν τὴν γῆν ἀσκέτως, ἢ κτίσις
κατιδοῦσα, ἐν τῷ Κρανίῳ
κρεμάμενον, θάμβει πολλῶ
συνείχετο· Οὐκ ἔστιν ἅγιος, πλήν
σου Κύριε, κραυγάζουσα.

...

Ἦπλωσας τὰς παλάμας, καὶ
ἦνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα,
καταστολῇ δὲ Σῶτερ, τῇ ἐν
σινδόνι καὶ μνήματι,
πεπεδημένους ἔλυσας· Οὐκ ἔστιν

ΚΑΝΩΝ

Ποίημα Κασσιανῆς μοναχῆς, Μάρκου
ἐπισκόπου Ἰδροῦντος, καὶ Κοσμᾶ μοναχοῦ.

Ἦδὴ α΄. Ἦχος πλ. β΄. Ὁ Εἰρμός.

Ἐκεῖνον, ποῦ στὸν παλιὸ καιρὸ ἔκρυψε
(καταπόντισε) τὸ διώκτη τύραννο (τὸν Φαραῶ
τῆς Αἰγύπτου) στὸ κύμα τῆς θάλασσας
(Ἐρυθρᾶς), τὰ παιδιὰ αὐτῶν ποῦ σώθηκαν τότε
τὸν ἔκρυψαν κάτω ἀπὸ τὴ γῆ (στὸν τάφο)· ἐμεῖς
ὅμως, σὰν τὶς νεάνιδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἄς
ψάλουμε στὸν Κύριο, γιατί με τὸ θαῦμα του
ὑπερβολικὰ δοξάστηκε.

Κύριε Θεέ μου, θὰ τραγουδήσω ὕμνον ἐξόδιο
(κατὰ τὴν ἐκφορά σου) καὶ ὠδὴν ἐπιτάφια σ'
ἐσένα, ποῦ με τὴν ταφή σου ἄνοιξες γιὰ μένα
τὶς εἰσόδους τῆς ἀθάνατης ζωῆς, καὶ με τὸ
θάνατό σου θανάτωσες τὸ θάνατο καὶ τὸν ἄδη.

...

Γιὰ νὰ γεμίσεις τὰ πάντα με τὴ δόξα σου,
κατέβηκες Κύριε, στὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς
(στὸν τάφο καὶ στὸν ἄδη)· διότι ἀπὸ σένα δὲν
κρύφτηκε ἡ ὑπαρξή μου, ποῦ ἔχω ἀπὸ τὸν
Ἀδάμ· ταφείς δέ, κάνεις καινούργιο ἐμένα, ποῦ
παραδόθηκα στὴ φθορά, φιλάνθρωπε.

Ἦδὴ γ΄. Ὁ Εἰρμός.

Ἐσένα, Κύριε, ποῦ κρέμασες τὴ γῆ πάνω στὰ
ὑδάτα χωρὶς ὑποστήριγμα, ἀφοῦ σὲ εἶδε ἢ
κτίση νὰ κρέμεσαι στὸν τόπο τοῦ Κρανίου,
κατεχόταν ἀπὸ μεγάλη κατάπληξη,
κραυγάζουσα· δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος, ἐκτὸς
ἀπὸ ἐσένα, Κύριε.

...

Ἦπλωσες τὶς παλάμες (ἐπάνω στὸ σταυρὸ) καὶ
ἔνωσες ἐκεῖνα, ποῦ πρῶτα ἦσαν διαχωρισμένα·
με τὴ στολή δὲ τῆς ταφῆς σου καὶ τὴν
κατάθεσή σου στὸ μνήμα ἐλευθέρωσες τοὺς
φυλακισμένους (στὸν ἄδη), ποῦ κραύγαζαν·

ἅγιος, πλήν σου Κύριε,
κραυγάζοντας.

Μνήματι καὶ σφραγῖσιν, Ἀχώρητε
συνεσχέθης βουλήσει· καὶ γὰρ
τὴν δύναμίν σου, ταῖς ἐνεργείαις
ἐγνώρισας, θεουργικῶς τοῖς
μέλπουσιν· Οὐκ ἔστιν ἅγιος, πλήν
σου Κύριε φιλάνθρωπε.

Ῥδὴ ε΄ . Ὁ Εἰρμός.

...

Νεοποιεῖς τοὺς γηγενεῖς, ὁ
πλαστουργὸς χοϊκὸς χρηματίσας,
καὶ σινδῶν καὶ τάφος
ὑπεμφαίνουσι, τὸ συνόν σοι
Λόγε μυστήριον· ὁ εὐσχήμων γὰρ
βουλευτής, τὴν τοῦ σὲ φύσαντος
βουλήν σχηματίζει, ἐν σοὶ
μεγαλοπρεπῶς καινοποιοῦντός
με.

Διὰ θανάτου τὸ θνητόν, διὰ
ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις·
ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα,
ἀπαθανατίζων τὸ πρόσλημμα· ἡ
γὰρ σὰρξ σου διαφθορὰν οὐκ
εἶδε Δέσποτα, οὐδὲ ἡ ψυχὴ σου
εἰς Ἄδου, ξενοπρεπῶς
ἐγκατατέλειπται.

...

Ῥδὴ ζ΄ . Ὁ Εἰρμός.

Ἄφραστον θαῦμα! ὁ ἐν καμίνῳ
ῥυσάμενος, τοὺς ὀσίους Παῖδας
ἐκ φλογός, ἐν τάφῳ νεκρός,
ἄπνους κατατίθεται, εἰς
σωτηριάν ἡμῶν τῶν
μελωδούντων· Λυτρωτά, ὁ Θεὸς
εὐλογητὸς εἶ.

...

Ῥδὴ η΄ . Ὁ Εἰρμός.

δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος ἐκτὸς ἀπὸ σένα,
Κύριε.

Κύριε, ἐσύ πού ὡς Θεὸς εἶσαι ἀχώρητος,
κρατήθηκες μετὰ τὴ θέλησή σου σὲ μνήμα καὶ
σφραγίστηκες μετὰ σφραγίδες. Τὴ δύναμή σου
δέ, πού ἐκδήλωσες μετὰ τις θεουργικὲς σου
ἐνεργεῖες, τὴν ἔκανες γνωστὴ σ' αὐτοὺς πού
ψάλλουν· δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος ἐκτὸς ἀπὸ
σένα, Κύριε.

Ῥδὴ ε΄ . Ὁ Εἰρμός.

...

Κάνεις καινούργιους, Πλαστουργέ μου, τοὺς
ἀνθρώπους πού πλάστηκαν ἀπὸ τὴ γῆ, μετὰ τὸ νὰ
γίνεις κι ἐσύ ἄνθρωπος χοϊκὸς (ἀπὸ τὸ χῶμα).
Τὸ καινούργιο δὲ σεντόνι καὶ ὁ τάφος
δηλώνουν, Λόγε, τὸ μυστήριον πού ὑπάρχει
μέσα σου· διότι ὁ Ἰωσήφ, ὁ εὐσχήμων
βουλευτής (μέλος τοῦ ἰουδαϊκοῦ Συνεδρίου) μετὰ
τὴν ἐνεργεία του (νὰ σὲ τυλίξει σὲ σεντόνι καὶ
νὰ σὲ ἐνταφιάσει) πραγματοποιεῖ τὴ βουλή τοῦ
Πατρὸς πού σὲ γέννησε, ὁ ὅποιος διὰ τοῦ
ἔργου σου μετὰ κάνει μεγαλόπρεπα καινούργιο.

Διὰ τοῦ θανάτου σου, Κύριε, καταργεῖς τὸ
θνητὸ καὶ διὰ τῆς ταφῆς σου μεταβάλλεις τὸ
φθαρτὸ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως· διότι
ἀφθαρτίζεις κατὰ τρόπο ἀρμόζοντα στὸ Θεό,
καὶ κάνεις ἀθάνατο τὸ πρόσλημμα (τὴν
ἀνθρώπινη φύση πού προσέλαβες)· ἔτσι ἡ
σὰρκα (τὸ σῶμα σου) δὲν γνώρισε διαφθορὰ
στὸν τάφο, Δέσποτα, οὔτε ἡ ψυχὴ σου
ἐγκαταλείφθηκε σὰν ξένη στὸν ἄδη.

...

Ῥδὴ ζ΄ . Ὁ Εἰρμός.

Τὸ θαῦμα εἶναι ἀνέκφραστο! Ἐκεῖνος πού στὸ
καμίνι (τῆς Βαβυλώνας) ἔσωσε τοὺς ὀσίους
παῖδες ἀπὸ τὴ φλόγα, τώρα τοποθετεῖται στὸν
τάφο νεκρὸς χωρὶς πνοὴ γιὰ νὰ σώσει ἐμᾶς,
πού μελωδικὰ τραγουδαμε· Θεὲ Λυτρωτή,
εἶσαι εὐλογημένος.

...

Ῥδὴ η΄ . Ὁ Εἰρμός.

...

Ὡ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν! ὦ ἀγαθότητος! ὦ ἀφράστου ἀνοχῆς! ἐκὼν γὰρ ὑπὸ γῆς σφραγίζεται, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ πλάνος Θεὸς συκοφαντεῖται· ὃν Παῖδες εὐλογεῖτε, Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥδὴ θ' . Ὁ Εἰρμός.

...

Ἀγαλλιάσθω ἡ κτίσις· εὐφραινέσθωσαν πάντες οἱ γηγενεῖς· ὁ γὰρ ἐχθρὸς ἐσκύλευται Ἄδης· μετὰ μύρων Γυναῖκες προσυπαντάτωσαν· τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὐᾶ, λυτροῦμαι παγγενῆ· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξαναστήσομαι.

...

Ὡ πόσο καινούργια καὶ παράδοξα θαύματα! Ὡ πόσο μεγάλη ἀγαθότητα! Πόσο ἄφραστη ἀνοχή! Γιατὶ αὐτὸς ποὺ κατοικεῖ στὰ ὑψηλὰ (στὸν οὐρανὸ), μὲ τὴ θέλησή του θάβεται καὶ σφραγίζεται μὲ σφραγίδες, συκοφαντούμενος σὰν λαοπλάνος Θεός! Αὐτὸν τὰ παιδιὰ νὰ εὐλογοῦν, οἱ ἱερεῖς ν' ἀνυμνοῦν καὶ ὁ λαὸς νὰ ὑπερδοξάζει σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες.

Ῥδὴ θ' . Ὁ Εἰρμός.

...

Καὶ νῦν.

Ἄς νιώσει ἀγαλλίαση ἡ κτίσις, ἃς εὐφρανθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς· διότι ὁ ἐχθρὸς ἄδης ἔχει κατὰ κράτος ἠττηθεῖ καὶ ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ τὴ δύναμή του. Ἄς ἐτοιμάσουν οἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες τὰ μύρα τους καὶ ἃς ἔλθουν στὸν τάφο νὰ μὲ προῦπαντήσουν. Τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐᾶ, μαζὶ μὲ τὸ καταγόμενο ἐξ αὐτῶν γένος, λυτρῶνω (ἐκ τοῦ θανάτου) καὶ τὴν τρίτῃ ἡμέρᾳ (ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου) θ' ἀναστηθῶ ἐκ τῶν νεκρῶν.

• Τελικὴ κρίση:

Πὼς θα κριθεῖ ὁ κόσμος

³¹«Ὅταν θα ἔρθει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου με ὅλη τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ θα τον συνοδεύουν ὅλοι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, θα καθίσει στὸ βασιλικὸ θρόνο του. ³²Τότε θα συναχθοῦν μπροστά του ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ θα τους ξεχωρίσει ὅπως ξεχωρίζει ὁ βοσκὸς τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ κατσίκια. ³³Τὰ πρόβατα θα τα τοποθετήσῃ στὰ δεξιὰ του καὶ τὰ κατσίκια στ' αριστερά του. ³⁴Θα πει τότε ὁ βασιλιάς σ' αὐτοὺς που βρίσκονται δεξιὰ του: «ελάτε, οἱ ευλογημένοι ἀπ' τὸν Πατέρα μου, κληρονομήστε τὴ βασιλεία που σας ἔχει ετοιμαστῆ ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου. ³⁵Γιατί, πείνασα καὶ μου δώσατε νὰ φάω, δίψασα καὶ μου δώσατε νὰ πιω, ἦμουν ξένος καὶ με περιμαζέψατε, ³⁶γυμνὸς καὶ με ντύσατε, ἀρρωστος καὶ μ' ἐπισκεφθήκατε, φυλακισμένος κι ἦρθατε νὰ με δεῖτε». ³⁷Τότε θα του ἀπαντήσουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ: «Κύριε, πότε σε εἶδαμε νὰ πεινάς καὶ σε θρέψαμε ἢ νὰ διψάς καὶ σου δώσαμε νὰ πιεις; ³⁸Πότε σε εἶδαμε ξένον καὶ σε περιμαζέψαμε ἢ γυμνὸν καὶ σε ντύσαμε; ³⁹Πότε σε εἶδαμε ἀρρωστον ἢ φυλακισμένον κι ἦρθαμε νὰ σε ἐπισκεφθοῦμε;» ⁴⁰Τότε θα τους ἀπαντήσῃ ὁ βασιλιάς: «σας βεβαιώνω πως ἀφοῦ τα κάνατε αὐτὰ γιὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀσημους ἀδελφούς μου, τα κάνατε γιὰ μένα».

⁴¹»Ὕστερα θα πει καὶ σ' αὐτοὺς που βρίσκονται αριστερά του: «φύγετε ἀπὸ μπροστά μου, καταραμένοι· πηγαίνετε στὴν αἰώνια φωτιά, που ἔχει ετοιμαστῆ γιὰ

το διάβολο και τους δικούς του. ⁴²Γιατί, πείνασα και δε μου δώσατε να φάω, δίψασα και δε μου δώσατε να πιω, ⁴³ήμουν ξένος και δε με περιμαζέψατε, γυμνός και δε με ντύσατε, άρρωστος και φυλακισμένος και δεν ήρθατε να με δείτε”. ⁴⁴Τότε θα του απαντήσουν κι αυτοί: “Κύριε, πότε σε είδαμε πεινασμένον ή διψασμένον ή ξένον ή γυμνόν ή άρρωστον ή φυλακισμένον και δε σε υπηρετήσαμε;” ⁴⁵Και θα τους απαντήσει: “σας βεβαιώνω πως αφού δεν τα κάνατε αυτά για έναν από αυτούς τους άσημους αδερφούς μου, δεν τα κάνατε ούτε για μένα”. ⁴⁶Αυτοί λοιπόν θα πάνε στην αιώνια τιμωρία, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή». (Μτ 25, 31-46)

Η τελική κρίση

¹¹Κι είδα ένα λευκό θρόνο κι εκείνον που καθόταν σ' αυτόν. Η γη κι ο ουρανός έφυγαν από μπροστά του κι εξαφανίστηκαν. ¹²Και είδα τους νεκρούς, μεγάλους και μικρούς, να στέκονται μπροστά στο θρόνο. Ανοίχτηκαν βιβλία, κι ύστερα ανοίχτηκε ένα άλλο βιβλίο, το βιβλίο της ζωής. Και κρίθηκαν οι νεκροί ανάλογα με τα έργα τους, που ήταν γραμμένα στα βιβλία. ¹³Η θάλασσα παρέδωσε τους νεκρούς της, και ο θάνατος και ο Άδης παρέδωσαν τους νεκρούς που φύλαγαν. Κι ο καθένας κρίθηκε κατά τα έργα του. ¹⁴Τότε ο θάνατος και ο Άδης ρίχτηκαν στη λίμνη της φωτιάς. Αυτός είναι ο δεύτερος θάνατος, η λίμνη της φωτιάς. ¹⁵Κι όποιος δε βρέθηκε γραμμένος στο βιβλίο της ζωής ρίχτηκε κι αυτός στη λίμνη της φωτιάς. (Απ 20, 11-14)

- **Ο Παράδεισος και η κόλαση: όχι θεϊκή αμοιβή ή τιμωρία, αλλά ατελείωτη ζωή μέσα στην αγκαλιά του Θεού ή απόλυτη άρνηση της μετοχής στη ζωή Του (...διήγηση και αββά Μακαρίου από το Γεροντικόν)**

Ο ΑΒΒΑΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΝΙΟ

ΔΙΗΓΗΘΗΚΕ ο αββάς Μακάριος ότι, περπατώντας κάποτε στην έρημο, βρήκε πεσμένο στο χώμα το κρανίο ενός νεκρού. και καθώς το σκούνησε με το φοινικένιο ραβδί του, άκουσε φωνή άπ' αυτό. το ρώτησε: Ποιος είσαι συ;

Εγώ, αποκρίθηκε το κρανίο, ήμουν αρχιερέας των ειδώλων και των ειδωλολατρών πού έμεναν σ' αυτόν τον τόπο. Κι εσύ είσαι ο πνευματοφόρος Μακάριος. Μάθε λοιπόν ότι οποιαδήποτε ώρα σπλαχνιστείς όσους βρίσκονται στην κόλαση και προσευχηθείς γι' αυτούς, παρηγορούνται λίγο.

Ποία είναι ή παρηγοριά και Ποία ή κόλαση; ρώτησε ο γέροντας.

Όσο απέχει ο ουρανός από τη γη, απάντησε το κρανίο, τόσο είναι το βάθος της φωτιάς πού βρίσκεται από κάτω μας σ' αυτή τη φωτιά είμαστε χωμένοι από τα πόδια μέχρι το κεφάλι μας. Και δεν μπορεί κανείς με το πρόσωπό του ν' αντικρίσει το πρόσωπο του αλλού, γιατί οι ράχες μας είναι κολλημένες μεταξύ τους. Όταν λοιπόν προσεύχεσαι για μας, βλέπει λιγάκι ο ένας το πρόσωπο του αλλού. Αυτή είναι ή παρηγοριά.

Μόλις άκουσε αυτά ο γέροντας, αναστέναξε βαθιά και είπε:

Αλίμονο στη μέρα που γεννήθηκε ο άνθρωπος ο αμαρτωλός. Καλύτερα θα ήταν να μην είχε γεννηθεί, όπως είπε και για τον 'Ιούδα ο Κύριος (Ματθ. 26:24).

Ύστερα στράφηκε προς το κρανίο: - Υπάρχει άλλο χειρότερο βάσανο; - Κάτω από μας υπάρχει μεγαλύτερη κόλαση. - και ποιοι βρίσκονται εκεί; - Εμείς, είπε το κρανίο, μιας και δεν γνωρίσαμε το Θεό, ελεούμαστε έστω και λίγο. Αυτοί όμως που γνώρισαν το Θεό και μετά τον αρνήθηκαν και δεν έκαναν το θέλημά Του, αυτοί βρίσκονται κάτω από μας και κολάζονται χειρότερα. Πήρε λοιπόν ο γέροντας το κρανίο, το έχωσε στο χώμα και προχώρησε.

(Γεροντικό)

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός για την Κόλαση

"Και τούτο οφείλουμε να ξέρουμε, ότι ο Θεός δεν τιμωρεί κανένα στο μέλλον, αλλά ο καθένας κάνει τον εαυτό του δεκτικό στη μετοχή του Θεού. Όμως η μετοχή του Θεού είναι τρυφή, ενώ η αμεθεξία Του, κόλαση" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1545D-1548A Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 105).

"... μετά το θάνατο, δεν υπάρχει τροπή μήτε μετάνοια, όχι επειδή ο Θεός δεν δέχεται μετάνοια - ο Ίδιος δεν μπορεί να αρνηθεί τον εαυτό Του ούτε χάνει τη σπλαχνικότητα -, αλλά η ψυχή δεν αλλάζει πια [...] οι άνθρωποι μετά το θάνατο έχουν το άτρεπτο, ώστε από το ένα μέρος οι δίκαιοι ποθώντας το Θεό και έχοντας αυτόν πάντοτε να ευφραίνονται, ενώ οι αμαρτωλοί ποθώντας την αμαρτία και μην έχοντας το υλικό της αμαρτίας ... να κολάζονται χωρίς να έχουν καμιά παρηγοριά. Γιατί τι είναι κόλαση παρά η στέρηση εκείνου που σφοδρά επιθυμεί κανείς; Κατά την αναλογία λοιπόν του πόθου, όσοι ποθούν το Θεό ευφραίνονται και όσοι ποθούν την αμαρτία κολάζονται" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1573AB. Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 145.147).

"Ο Θεός και στο Διάβολο διαρκώς χορηγεί τα αγαθά, αλλά εκείνος δεν θέλει να τα πάρει. Και στην αιωνιότητα ο Θεός παρέχει σ' όλους τα αγαθά γιατί είναι πηγή των αγαθών αναβλύζοντας σ' όλους την αγαθότητα, ενώ ο καθένας καταπώς έκανε δεκτικό τον εαυτό του, μετέχει στο αγαθό [...] εκείνοι που δεν έχουν τις συνηθισμένες ηδονές υποφέρουν αθεράπευτα, χωρίς ο Θεός να έχει κάνει κόλαση, αλλά εμείς επειδή στρώσαμε την κόλαση για τους εαυτούς μας, και άλλωστε μήτε το θάνατο τον έκανε ο Θεός, αλλά εμείς οι ίδιοι τον προξενήσαμε για μας" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1569B Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 139.141).

iii. Η τελική επικράτηση της Βασιλείας του Θεού

- **Ζωή γεμάτη χαρά και δημιουργία**
- **Ο Θεός προσκαλεί όλους τους ανθρώπους στη βασιλεία του (Λκ 14, 16-24)**

Η παραβολή του μεγάλου δείπνου

¹⁵Όταν τ' άκουσε αυτά κάποιος από κείνους που έτρωγαν μαζί με τον Ιησού, του είπε: «Μακάριος όποιος πάρει μέρος στο τραπέζι της βασιλείας του Θεού». ¹⁶Κι ο Ιησούς του είπε: «Ένας άνθρωπος ετοίμασε μεγάλο δείπνο και κάλεσε πολλούς. ¹⁷Όταν ήρθε η ώρα του δείπνου, έστειλε το δούλο του να πει στους καλεσμένους: “ελάτε, όλα είναι πια έτοιμα”. ¹⁸Τότε άρχισαν, ο ένας μετά τον άλλο, να βρίσκουν δικαιολογίες: Ο πρώτος του είπε: “έχω αγοράσει ένα χωράφι και πρέπει να πάω να το δω· σε παρακαλώ, θεώρησέ με δικαιολογημένον”. ¹⁹Άλλος του είπε: “έχω αγοράσει πέντε ζευγάρια βόδια και πάω να τα δοκιμάσω· σε παρακαλώ, δικαιολόγησέ με”. ²⁰Κι ένας άλλος του είπε: “είμαι νιόπαντρος και γι' αυτό δεν μπορώ να έρθω”. ²¹Γύρισε ο δούλος εκείνος και τα είπε αυτά στον κύριό του. Τότε ο οικοδεσπότης οργισμένος είπε στο δούλο του: “πήγαινε γρήγορα στις πλατείες και στους δρόμους της πόλης και φέρε μέσα τους φτωχούς, τους ανάπηρους, τους κουτσούς και τους τυφλούς”. ²²Όταν γύρισε ο δούλος τού είπε: “κύριε, αυτό που πρόσταξες έγινε και υπάρχει ακόμη χώρος”. ²³Είπε πάλι ο κύριος στο δούλο: “πήγαινε έξω από την πόλη στους δρόμους και στα μονοπάτια κι ανάγκασέ τους να έρθουν, για να γεμίσει το σπίτι μου. ²⁴γιατί σας βεβαιώνω πως κανένας από κείνους που κάλεσα δε θα γευτεί το δείπνο μου”».

- **«Πότε έρχεται η βασιλεία του Θεού;»:**
 - **«Η βασιλεία του Θεού εντός ημών εστί» (Λκ, 17, 21)**

Ο ερχομός της βασιλείας

²⁰Όταν ρωτήθηκε από τους Φαρισαίους ο Ιησούς πότε έρχεται η βασιλεία του Θεού, τούς απάντησε: «Η βασιλεία του Θεού δεν έρχεται με τρόπο φανερό σε όλους. ²¹Δε θα πούνε “να, εδώ είναι” ή “εκεί”, γιατί η βασιλεία του Θεού είναι κιάλας ανάμεσά σας».

- Η Βασιλεία του Θεού όχι μόνο ως όραμα, αλλά και ως πρόγευση μέσα στην ιστορία
- Η Βασιλεία του Θεού είναι ήδη παρούσα
- Ο κρυμμένος θησαυρός, το πανάκριβο μαργαριτάρι (Μτ 13, 44-45)

Η παραβολή για τον κρυμμένο θησαυρό

⁴⁴«Η βασιλεία των ουρανών μοιάζει επίσης με θησαυρό κρυμμένο στο χωράφι, που τον βρήκε ένας άνθρωπος και τον έκρυψε, κι όλος χαρά πάει και πουλάει όλα όσα έχει κι αγοράζει εκείνο το χωράφι».

Η παραβολή για το πανάκριβο μαργαριτάρι

⁴⁵«Η βασιλεία των ουρανών πάλι μοιάζει μ' έναν έμπορο, που ζητούσε να βρει όμορφα μαργαριτάρια. ⁴⁶Κι όταν βρήκε ένα πανάκριβο μαργαριτάρι, πήγε και πούλησε όλα όσα είχε και το αγόρασε».

III. Από τη δημιουργία του κόσμου στη Νέα Δημιουργία

- i. «Εγώ ειμί το Άλφα και το Ωμέγα... ο ών ο ήν και ο ερχόμενος» (Απ 1, 8): Το βιβλίο της Αποκάλυψης για τη Βασιλεία του Θεού
- ii. «Εν αρχή εποίησεν ο Θεός τον ουρανόν και την γην» (Γεν 1,1)
- iii. Από τη Γένεση στην Αποκάλυψη

Ο καινούριος ουρανός και η καινούρια γη

¹Τότε είδα έναν καινούριο ουρανό και μια καινούρια γη. Ο πρώτος ουρανός κι η πρώτη γη είχαν εξαφανιστεί κι η θάλασσα δεν υπήρχε πια. ²Κι είδα την άγια πόλη, τη νέα Ιερουσαλήμ, να κατεβαίνει από τον ουρανό, από το Θεό, έτοιμη σαν τη νύφη που στολισμένη περιμένει τον άντρα της. ³Άκουσα και μια δυνατή φωνή απ' τον ουρανό να λέει: «Τώρα πια η κατοικία του Θεού είναι μαζί με τους ανθρώπους. Θα κατοικήσει μαζί τους, κι αυτοί θ' αποτελούν το λαό του. Ο ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους. ⁴Θα διώξει κάθε δάκρυ από τα μάτια τους, κι ο θάνατος δε θα υπάρχει πια· ούτε πένθος ούτε κλάμα ούτε πόνος θα υπάρχει πια, γιατί τα παλιά πέρασαν».

⁵Και αυτός που καθόταν στο θρόνο είπε: «Να, όλα τα κάνω καινούρια». Και μου λέει: «Γράψε, γιατί τα λόγια μου είναι αληθινά κι αξίζει κανείς να τα εμπιστευθεί».

iv. «Τα πάντα και εν πάσι Χριστός» (Κολ 3, 10-11).

¹⁰Τώρα πια έχετε ντυθεί τον καινούριο άνθρωπο, που ανανεώνεται συνεχώς σύμφωνα με την εικόνα του δημιουργού του, ώστε με τη νέα ζωή του να φτάσει στην τέλεια γνώση του Θεού. ¹¹Σ' αυτή τη νέα κατάσταση δεν υπάρχουν πια εθνικοί και Ιουδαίοι, περιτμημένοι κι απεριτμητοι, βάρβαροι, Σκύθες, δούλοι, ελεύθεροι· του Χριστού είναι όλα και ο Χριστός τα διέπει όλα.»

v. Η ανακαίνιση του κόσμου και η «ανακεφαλαίωση των πάντων» (Ειρηναίος Λυώνος)

Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΕΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΛΑΜΠΡΟΣ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΣ Θεολόγος - Καθηγητής

Το θεσπέσιο γεγονός της εκ νεκρών Αναστάσεως του Κυρίου μας Ιησού Χριστού αποτελεί για τη συνείδηση της Αγίας μας Εκκλησίας την φλόγα και τη ζέση, η οποία δίνει τη δύναμη και την ενέργεια σε Αυτή να πορεύεται αταλάντευτη στους αιώνες. Στην αντίθετη περίπτωση «ει δε Χριστός ουκ εγήγερται, κενόν άρα το κήρυγμα ημών, κενή δε και η πίστις υμών. Ευρισκόμεθα δε και ψευδομάρτυρες του Θεού, ότι εμαρτυρήσαμεν κατά του Θεού ότι ήγειρε τον Χριστόν, όν ουκ ήγειρεν» (Α΄ Κορ.15,14-15). Εάν έλειπε από την Εκκλησία το γεγονός της Αναστάσεως, Αυτή θα ήταν καταδικασμένη να σβήσει συγχρόνως με τη γέννησή της! Γι' αυτό το λόγο η Ανάσταση του Κυρίου μας είναι για ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο, και ιδιαίτερα για την Ορθοδοξία μας, η «εορτή των εορτών και η πανήγυρις των πανηγύρεων» και

όλοι οι πιστοί «αγαλομένω ποδί» προσέρχονται να απολαύσουν την πλούσια πνευματική τράπεζα του Αναστάνα Λυτρωτή μας.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας με εμφανή ενθουσιασμό έδωσαν στα συγγράμματά τους την αληθινή διάσταση στο μεγάλο γεγονός της Αναστάσεως του Χριστού μας. Ο άγιος Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου (Λυώνος),(+199) είναι ένας από αυτούς. Στην περίφημη περί ανακεφαλαιώσεως θεολογία του εντάσσει το γεγονός αυτό στο γενικότερο σχέδιο της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους. Στο θεανδρικό Πρόσωπο του Ιησού Χριστού συντελέσθηκε η αναδημιουργία του πεπτωκότος ανθρώπου και ολοκλήρου της κτίσεως (Ειρην. C.H.. III,16,6). Η Ενανθρώπιση και η Ανάσταση του Λυτρωτή είναι οι δύο κορυφαίοι σταθμοί του έργου της απολυτρώσεως. Δια της Ενανθρώπισης του Λόγου ο Θεός εισέρχεται στην ιστορία, δια της Αναστάσεώς Του ο άνθρωπος εισέρχεται στην αιωνιότητα! Η Ενανθρώπιση είναι η ευλογημένη αρχή η Ανάσταση είναι το θριαμβευτικό πέρας του θείου έργου της σωτηρίας του κόσμου.

Ο πρώτος Αδάμ, ο χοϊκός προπάτοράς μας, σύμφωνα με τον ιερό Πατέρα, εξαιτίας του πονηρού και της δικής του συγκαταθέσεως εξέπεσε και έγινε φορέας του κακού και της αμαρτίας και υποκείμενος του θανάτου. Ο Χριστός, ο δεύτερος Αδάμ (Α΄Κορ.15,45) επειράσθη και Αυτός από τον πονηρό για την ικανοποίηση της φυσικής ανάγκης της τροφής (Γεν.3, 15). Όμως Αυτός δεν υπέκυψε, όπως ο πρώτος Αδάμ, στην παγίδα του πονηρού. Έμεινε υπάκουος στο θέλημα του «πέμπψαντός του Πατρός» (Ιωάν.4,34). Η έπαρση του χοϊκού Αδάμ απέκοψε το ανθρωπινό γένος από τη ζωή και το οδήγησε στο θάνατο. Αντίθετα η έσχατη υπακοή και η ταπείνωση (Φιλιπ.2,8) του Χριστού νίκησε το θάνατο και επανένωσε την ανθρωπότητα με τη ζωή, (Ειρην. C.H.V.21,3, P.G.7,1181-1182 και Επίδ. Αποστ. Κηρύγμ. 33). Ο θάνατος δεν είναι στοιχείο της ανθρωπίνης φύσεως, αλλά είναι προϊόν της αμαρτίας (Ρωμ.6,23). Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από το Θεό να ζει αθάνατος. Η αμαρτία όμως εισήγαγε τον θάνατο στην ανθρωπίνη φύση ως αφύσικη κατάσταση. Η νίκη του Χριστού κατά του θανάτου και του 'δη θεράπευσε την ανθρωπίνη φύση από το ξένο και αφύσικο αυτό στοιχείο. Η Ανάσταση δε του Λυτρωτή « απαρχή (της αναστάσεως) των κεκοιμημένων εγένετο» (Α΄Κορ.15,20). Η Ανάσταση του Κυρίου κατέρριψε όλους τους φραγμούς που εμποδίζουν τον άνθρωπο να εισέλθει στην αιωνιότητα,(Ειρην. C.H.V.23, 2, P.G.7, 1182-1183). Η εν Χριστώ σωτηρία είναι ουσιαστικά «εκκένωσις του θανάτου» και χορήγηση της ζωής (Ειρην. C.H.III,23,7). Το ξύλο της Εδέμ (Γεν.2ο κεφ) έγινε η αιτία της πτώσεως του πρώτου ανθρώπου. Δι' αυτού ο γενάρχης ξέπεσε και κατεστάθη θνητός. Το ξύλο του Σταυρού έγινε αιτία να ξαναγίνει πάλι ο άνθρωπος αθάνατος. «Η αμαρτία, γράφει ο ιερός πατήρ, η οποία προήλθεν εκ του ξύλου, εξηλείφθη δια του ξύλου της υπακοής, επί του οποίου εσταυρώθη ο Υιός του ανθρώπου, υπακούων εις τον Θεόν, καταργήσας ούτω την γνώσιν του κακού συνετέλεσεν, ώστε να ανθίση εις τας ψυχάς των ανθρώπων η γνώσις του καλού. Επειδή δε το κακόν συνίσταται εις την ανυπακοήν κατά του Θεού, το καλόν συνίστα εις την υπακοήν. . . Όστε δια της μέχρι θανάτου, και δη θανάτου Σταυρού, υπακοής του εξιλέωσε την αρχαίαν διά του ξύλου προκληθείσαν ανυπακοήν. . . Έτο δίκαιον και αναγκαίον αυτός, ο οποίος κατέστη ορατός, να οδηγήση όλα τα ορατά πράγματα εις την εις την συμμετοχήν του Σταυρού Του και ούτως υπό την ορατήν Του μορφήν η επίδρασίς Του εγένετο αισθητή εις όλα τα ορατά πράγματα» (Ειρην. Επίδ. Αποστ. Κηρύματος 34).

Το μέγα γεγονός της Αναστάσεως του Σωτήρος ο άγιος Ειρηναίος το συνδυάζει με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Η πραγματικότητα της Αναστάσεως συνδέεται με την πραγματικότητα της αληθούς μεταβολής του άρτου και του οίνου σε Σώμα και Αίμα Χριστού (Ειρην. C.IV,18,4-5). Ο κοινωνών του αναστημένου και αυθαρτοποιημένου Σώματος του Κυρίου, καθίσταται και ο ίδιος δυνάμει αναστηθείς και αφθαρτοποιηθείς εν Χριστώ (C.IV,5,5 και 33,2).

Η πίστη στην Ανάσταση του Κυρίου, κατά τον ιερό πατέρα, αποτελεί το θεμελιώδες κεφάλαιο της χριστιανικής σωτηριολογίας. «Εάν (ο Χριστός) δεν εγεννήθη, άρα δεν απέθανε, και εάν δεν απέθανε, δεν ανέστη εκ νεκρών, δεν εθριάμβευσε άρα επί του θανάτου και δεν κατήργησε το κράτος του, και εάν δεν εθριάμβευσε επί του θανάτου, πως θα δυνηθώμεν να υψωθώμεν μέχρι της ζωής ημείς, οι οποίοι εξ αρχής υποκείμεθα εις τον θάνατον, Όσοι λοιπόν δεν παραδέχονται την σωτηρίαν του ανθρώπου, και δεν πιστεύουν, ότι ο Θεός θα τους αναστήση εκ νεκρών, ούτοι περιφρονούν την γέννησιν του Κυρίου ημών. Ο Λόγος του Θεού, ευδοκήσας να σαρκωθεί, εδέχθη αυτήν την γέννησιν, δια να μας αποδείξη την ανάστασιν της σαρκός και να προηγηθή όλων ημών εις τον ουρανόν» (Ειρην. Επίδ. Αποστ. Κηρυγμ. 39).

Ο Θεός Λόγος με την θεία Ενανθρώπησή Του έγινε όμοιος με τον άνθρωπο κατά πάντα εκτός της αμαρτίας. Αυτήν την ανθρώπινη τραυματισμένη και αμαυρωμένη από την αμαρτία εικόνα με την Ανάστασή Του την αυθαρτοποίησε και τη θέωσε, έτσι ώστε «και την εικόνα έδειξεν αληθώς, αυτός τούτο γενόμενος όπερ ήν εικών αυτού, και την ομοίωσιν βεβαίως κατέστησε, συνεξομοιώσας τον άνθρωπον τω αοράτῳ Πατρί» (Ειρην. C.H.IV,16,2). Η νέα αναδημιουργηθείσα εν Χριστώ ανθρώπινη φύση είναι η ίδια η ένδοξη μεταναστάσιμη ανθρώπινη φύση του Χριστού. Ο «κολλώμενος τῳ Κυρίῳ» (Α΄ Κορ.6,17) μετέχει αυτής της θεωμένης και δοξασμένης φύσεως. Χάρη στο σωτηριώδες έργο του Χριστού, με επιστέγασμα την Ανάστασή Του, «ο γεννητός και πεπλασμένος άνθρωπος κατ'εικόνα και ομοίωσιν του αγεννήτου γίνεται Θεού» (Ειρην. C.H.IV, 38,3).

Ο Αναστάς Χριστός, όπως ευστοχότατα θεολόγησε ο μεγάλος αυτός πατέρας της αρχαίας Εκκλησίας μας, ανακεφαλαίωσε στον εαυτό του τον πεπτωκότα άνθρωπο και δια του εκουσίῳ Πάθους και της Αναστάσεώς Του συνέτριψε ολοκληρωτικά και μόνιμα το κράτος του διαβόλου και κατήργησε τον «ολετήρα της κτίσεως». Η Ανάσταση του Σωτήρος μας είναι το επιστέγασμα της αποκαταστάσεως και ανακεφαλαιώσεως του μεταπτωτικού ανθρώπου και ολοκλήρου της δημιουργίας. Γι' αυτό δικαιολογημένα η αγία μας Εκκλησία μας καλεί να «Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι, τῳ προϊόντι Χριστῳ εκ του μνήματος, ως νυμφίῳ, και συνεορτάσωμεν, ταις φιλεόρτοις τάξεσι, Πάσχα Θεού το σωτήριον» (Κανών του Πάσχα, 2ο τροπ. Της ε΄ ωδής).

Πηγή: http://www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/profile/profile.asp

IV. Όταν ανοίγουν τα μάτια των ανθρώπων

- i. «Ποιος είναι ο τρίτος που περπατεί πάντα στο πλάι σου;», (Τ. Σ. Έλιοτ, *Η έρημη χώρα*)

“Ποιός είναι ο τρίτος που περπατεί πάντα
στο πλάι σου;

Όταν μετρώ, είμαι μονάχα εγώ και εσύ και συ μαζί μου

Μα όταν κοιτάζω εμπρός τον άσπρο δρόμο
Υπάρχει πάντα κάποιος που περπατεί στο πλάι
σου
Γλιστρώντας τυλιγμένος σε καστανό μανδύα,
κουκουλωμένος
Αν είναι άντρας αν είναι γυναίκα δεν το ξέρω
- Μ' αυτός εκεί ποιος είναι απ' τ' άλλο πλάι σου; “
**απόσπασμα από το κομμάτι
«Τι είπε ο Κεραυνός»
του έργου « Η Έρημη Χώρα»**

ii. **«Αυτών δε διηνοιχθησαν οι οφθαλμοί και επέγνωσαν αυτόν»: Στην πορεία προς Εμμαούς (Λκ 24, 13-35)**

Η πορεία στους Εμμαούς (Μκ 16,12-13)

¹³Την ίδια μέρα, δύο από τους μαθητές του Ιησού πήγαιναν σ' ένα χωριό που απέχει εξήντα στάδια από την Ιερουσαλήμ και λέγεται Εμμαούς. ¹⁴Αυτοί μιλούσαν μεταξύ τους για όλα όσα είχαν συμβεί. ¹⁵Καθώς μιλούσαν και συζητούσαν, τους πλησίασε ο ίδιος ο Ιησούς και βιάδιζε μαζί τους. ¹⁶Τα μάτια τους όμως εμποδίζονταν, έτσι που να μην τον αναγνωρίζουν. ¹⁷Ο Ιησούς τους ρώτησε: «Για ποιο ζήτημα μιλάτε μεταξύ σας τόσο έντονα, έτσι που περπατάτε σκυθρωποί;» ¹⁸Ο ένας, που ονομαζόταν Κλεόπας, του αποκρίθηκε: «Μονάχος ζεις εσύ στην Ιερουσαλήμ και δεν έμαθες τα όσα έγιναν εκεί αυτές τις μέρες;» ¹⁹«Ποια;» τους ρώτησε. «Αυτά», του λένε, «με τον Ιησού από τη Ναζαρέτ, που ήταν προφήτης δυνατός σε έργα και σε λόγια ενώπιον του Θεού και ολόκληρου του λαού. ²⁰Πώς τον παρέδωσαν οι αρχιερείς και οι άρχοντές μας να καταδικαστεί σε θάνατο και τον σταύρωσαν. ²¹Εμείς ελπίζαμε ότι αυτός είναι εκείνος που έμελλε να ελευθερώσει το λαό Ισραήλ. Αντίθετα, είναι η τρίτη μέρα σήμερα από τότε που έγιναν αυτά και δεν έχει συμβεί τίποτα. ²²Επιπλέον, μας αναστάτωσαν και μερικές γυναίκες από τον κύκλο μας. Πήγαν πρωί πρωί στον τάφο ²³και δε βρήκαν το σώμα του. Ήρθαν λοιπόν και μας έλεγαν ότι είδαν οπτασία αγγέλων, οι οποίοι τους είπαν ότι αυτός ζει. ²⁴Τότε μερικοί από τους δικούς μας πήγαν στο μνήμα και διαπίστωσαν τα ίδια που έλεγαν και οι γυναίκες, αυτόν όμως δεν τον είδαν». ²⁵Τότε ο Ιησούς τους είπε: «Ανόητοι, που η καρδιά σας αργεί να πιστέψει όλα όσα είπαν οι προφήτες. ²⁶Αυτά δεν έπρεπε να πάθει ο Μεσσίας και να δοξαστεί;» ²⁷Και αρχίζοντας από τα βιβλία του Μωυσή και όλων των προφητών, τους εξήγησε όσα αναφέρονταν στις Γραφές για τον εαυτό του.

²⁸Όταν πλησίασαν στο χωριό που πήγαιναν, αυτός προσποιήθηκε πως πηγαίνει πιο μακριά. ²⁹Εκείνοι όμως τον πίεζαν και του έλεγαν: «Μείνε μαζί μας, γιατί πλησιάζει το βράδυ και η μέρα ήδη τελειώνει». Μπήκε λοιπόν στο χωριό για να μείνει μαζί τους. ³⁰Την ώρα που κάθισε μαζί τους για φαγητό, πήρε το ψωμί, το ευλόγησε και, αφού το έκοψε σε κομμάτια, τους έδωσε. ³¹Τότε ανοίχτηκαν τα μάτια τους και κατάλαβαν ποιος είναι. Εκείνος όμως έγινε άφαντος. ³²Είπαν τότε μεταξύ τους: «Δε φλεγόταν η καρδιά μας μέσα μας, καθώς μας μιλούσε στο δρόμο και μας ερμήνευε τις Γραφές;» ³³Την ίδια ώρα σηκώθηκαν και γύρισαν στην Ιερουσαλήμ.

Εκεί βρήκαν συγκεντρωμένους τους έντεκα μαθητές και όσους ήταν μαζί τους,³⁴ που έλεγαν ότι πραγματικά αναστήθηκε ο Κύριος και φανερώθηκε στο Σίμωνα.³⁵ Τους εξήγησαν λοιπόν κι αυτοί τα όσα τους είχαν συμβεί στο δρόμο και πώς τον αναγνώρισαν όταν τεμάχιζε το ψωμί.

iii. **Στο κοινό τραπέζι της Θείας Λειτουργίας «Τότε πρόσωπο με πρόσωπο θα δούμε τον Θεό» (Α΄ Κορ 13, 11-12)**

«¹¹Μικρό παιδί όταν ήμουν, σαν μικρό παιδί μιλούσα, αισθανόμουν και σκεφτόμουν. Άντρας πια όταν έγινα, κατήρησα τους τρόπους του μικρού παιδιού. ¹²Αλήθεια, τώρα βλέπουμε τα πράγματα θαμπά, σαν μέσα από μεταλλικό καθρέφτη· τότε όμως πρόσωπο με πρόσωπο θα δούμε το Θεό. Τώρα γνωρίζω μόνο ένα μέρος, τότε όμως θα γνωρίσω με πληρότητα, όπως και ο Θεός μ' έχει γνωρίσει.»

Η Θεία Λειτουργία το Δώρο του Θεού

Στο βίντεο (https://www.youtube.com/watch?v=OM1mF_1Shbg) γίνεται ερμηνεία και επεξήγηση των τελουμένων κατά την ώρα της Θείας Λειτουργίας

Επιπλέον υλικό:

Γεώργιος Δροσίνης

Τι λοιπόν, της ζωής μας το σύνορο
θα το δείχνη ένα ορθό κυπαρίσσι;
Κι' από ό,τι είδαμε, ακούσαμε, αγγίσαμε
τάφου γή θα μας έχη χωρίση;
Ό,τι αγγίζουμε, ακούμε καί βλέπουμε
τούτο μόνο ζωή μας το λέμε;
Κι' αυτό τρέμουμε μήπως το χάσουμε
καί χαμένο στους τάφους το κλαίμε;
Σ' ο,τι αγγίζουμε, ακούμε και βλέπουμε
της ζωής μας ο κόσμος τελειώνη;
Τίποτ' άλλο; Στερνό μας απόριμμα
τό κορμί που πετιέται και λυώνη;
Κάτι ανέγγιχτο, ανάκουστο, αθώρητο
μήπως κάτω απ' τους τάφους ανθίζη;
Κι'ό,τι μέσα μας κρύβεται αγνώριστο
μήπως πέρα απ' τον τάφο αρχίζη;
Η ψυχή ταξιδεύτρα μεσ' τ'άπειρο
σταλαμίδα νερού μήπως μοιάζη;
που ανεβαίνη στα νέφη απ' τα πέλαγα
κι' απ'τα νέφη στους κάμπους σταλάζη;
Μήπως ο,τι θαρρούμε βασίλεμμα
γλυκοχάραμα αυγής είναι πέρα;
Κι'αντί ν'άρθη μια νύχτα αξημέρωτη
ξημερώνει μιά αβράδυαστη μέρα;

Μήπως είναι η αλήθεια στο θάνατο;
Κι'η ζωή μήπως κρύβη την πλάνη;
Ό,τι λέμε πως ζη μήπως πέθανε
κι'είναι αθάνατο ο,τι έχει πεθάνει;

«Μελοποιημένο το ποίημα: <https://www.youtube.com/watch?v=skZ8NyhBwBM>»

« Η Τελική Κρίση»

Όταν θα έλθει η φρικτή Δευτέρα Παρουσία
Θα φτάσει ο Φιλάνθρωπος μ' αγγέλων συνοδεία.
Σε θρόνο μεγαλοπρεπή ο Κρίνων θα καθίσει
Και ως Ποιμένας δίκαιος τα έθνη θα χωρίσει.
Τα πρόβατα εκ δεξιών Αυτού θα κατατάξει
Ενώ εξ ευονύμων Του τα ερίφια θα εντάξει.
Και θα καλέσει με φωνή όλους τους σωζομένους
Τους άξιους απ' το Θεό και τρισευλογημένους.
«Στην Βασιλεία εισέλθετε δίκαια του Πατρός μου
Που ετοιμάστηκε για εσάς απ' την αρχή του κόσμου.
Γιατί μου δώκατε ψωμί να φάω όταν πεινούσα,
Ενδύματα όταν μου 'λειπαν, νερό όταν διψούσα.
Με είδατε στη φυλακή που ήμουν κρατημένος,
Στο σπίτι σας με βάλατε και ας υπήρξα ξένος.
Και όταν στης αρρώστιας τον κράββατο βρισκόμουν
Βοήθεια μου προσφέρατε που τόσο χρειαζόμουν.»
Και τότε εκείνοι θα του πουν γεμάτοι απορία
«πότε σου κάναμε Χριστέ τέτοια ευεργεσία;»
«Εφόσον ποιήσατε ενί τούτων των αδελφών μου
Συνάμα εμποιήσατε προς όφελος δικόν μου.»
Κι αφού σοφά αποκριθεί προς τους αξιομένους
Θα εκδιώξει με φωνή μακριά τους κολασμένους.
«Υπάγετε εις την φωτιά εσείς κατηραμένοι
Που ο διάβολος κι οι δαίμονες έχουν ετοιμασμένη.
Γιατί ψωμί δε δώκατε όταν εγώ πεινούσα,
Ρούχα όταν μου έλειπαν, νερό όταν διψούσα.
Στη φυλακή δεν ήλθατε που ήμουν κρατημένος,
Με διώξατε απ' την πόρτα σας γιατί υπήρξα ξένος.
Ούτε κοντά μου ήλθατε σαν βρέθηκα σ' ανάγκη
Και βάσανα υπέμενα στου πόνου το κρεβάτι.»
«Πότε σε είδαμε Χριστέ;» εκείνοι θα του πούνε
«και δε Σε πλησιάσαμε κοντά Σου να βρεθούμε;»
«Αφού δε βοηθήσατε τον ταπεινό αδελφό σας
Τίποτε δεν ποιήσατε στον Πλάστη και Θεό σας.»
Και με τα λόγια του Χριστού εκείνοι θα διωχθούνε
Εις την αιώνια κόλαση για να τιμωρηθούνε.
Ενώ οι δίκαιοι θα γευθούν Ζωή τη μακαρία

Λαμβάνοντας απ' το Θεό ουράνια ευλογία.

(ποίημα Σελίμου Π. εκ της ποιητικής κυψέλης - Παραβολική Κατήχησις)

Τα χέρια τ' αδειανά

Είδα αυτό το όνειρο:

Ένας άνθρωπος παρουσιαζόταν στο κριτήριο του Κυρίου:

"Κοίταξε, Θεέ μου ", του έλεγε· "τήρησα τον νόμο σου ",
δεν έκανα τίποτε το αισχρό, κακό ή αντίθρησκο.

Κύριε, τα χέρια μου είναι καθαρά ".

- "Ασφαλώς, ασφαλώς", του απαντούσε ο καλός Θεός...
"αλλά είναι άδεια ".

Ραούλ Φολλερώ Γάλλος ανθρωπιστής και ιεραπόστολος του 20ού αι.

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ένας ασκητής βλέποντας την αδικία πού υπάρχει στον κόσμο προσευχόταν στο Θεό και του ζητούσε να του αποκαλύψει το λόγο που δίκαιοι και ευλαβείς άνθρωποι δυστυχούν και βασανίζονται άδικα, ενώ άδικοι και αμαρτωλοί πλουτίζουν και αναπαύονται.

Ενώ προσευχόταν ο ασκητής να του αποκαλύψει ο Θεός το μυστήριο, άκουσε φωνή που του έλεγε:

- Μη ζητάς εκείνα που δε φτάνει ο νους σου και η δύναμη της γνώσης σου.

Ούτε να ερευνάς τα απόκρυφα, γιατί τα κρίματα του Θεού είναι άβυσσος.

Αλλά, επειδή ζήτησες να μάθεις, κατέβα στον κόσμο και κάθισε σ' ένα μέρος και πρόσεχε αυτά που θα δεις, για να καταλάβεις από τη μικρή αυτή δοκιμή, ένα μικρό μέρος από τις κρίσεις του Θεού.

Θα γνωρίσεις τότε ότι είναι ανεξερεύνητη και ανεξιχνίαστη η προνοητική διακυβέρνηση του Θεού για όλα.

Ο γέροντας, όταν τ' άκουσε αυτά, κατέβηκε με πολλή προσοχή στον κόσμο κι έφτασε σ' ένα λιβάδι που το διέσχιζε ένας πολυσύχναστος δρόμος.

Εκεί κοντά ήταν μία βρύση κι ένα γέρικο δέντρο, στην κουφάλα του οποίου μπήκε ο γέροντας και κρύφτηκε καλά.

Μετά από λίγο πέρασε ένας πλούσιος πάνω στο άλογό του. Σταμάτησε για λίγο στη βρύση, για να πιει νερό και να ξεκουραστεί.

Αφού ξεδίψασε, έβγαλε από την τσέπη του ένα πουγκί με εκατό φλουριά και τα μετρούσε.

Όταν τελείωσε το μέτρημα, θέλησε πάλι να τα βάλει στη θέση τους. Χωρίς όμως να το καταλάβει, το πουγκί έπεσε στα χόρτα.

Έφαγε, ξεκουράστηκε, κοιμήθηκε και μετά καβαλίκεψε το άλογο κι έφυγε χωρίς ν' αντιληφθεί τίποτα για τα φλουριά.

Μετά από λίγο ήρθε άλλος περαστικός στη βρύση, βρήκε το πουγκί με τα φλουριά, το πήρε κι έφυγε τρέχοντας μέσ' απ' τα χωράφια.

Πέρασε λίγη ώρα και φάνηκε άλλος περαστικός. Κουρασμένος, όπως ήταν, σταμάτησε κι αυτός στη βρύση, πήρε λίγο νεράκι, έβγαλε και λίγο ψωμάκι από ένα μαντήλι και κάθισε να φάει.

Την ώρα, που ο φτωχός εκείνος έτρωγε, φάνηκε ο πλούσιος καβαλάρης εξαγριωμένος, με αλλοιωμένο το πρόσωπο από οργή, και όρμισε επάνω του. Με θυμό φώναζε να του δώσει τα φλουριά του. Ο φτωχός, μη έχοντας ιδέα για τα φλουριά, διαβεβαίωνε με όρκους πως δεν είδε τέτοιο πράγμα. Εκείνος όμως, όπως ήταν θυμωμένος, άρχισε να τον δέρνει και να τον χτυπά, μέχρι που τον θανάτωσε.

Έψαξε μετά όλα τα ρούχα του φτωχού, δεν βρήκε τίποτα και έφυγε λυπημένος.

Ο γέροντας εκείνος τα έβλεπε όλα αυτά μέσα απ' την κουφάλα και θαύμαζε. Λυπόταν πολύ κι έκλαιγε για τον άδικο φόνο που είδε και προσευχόμενος στον Κύριο, έλεγε:

Κύριε, τι σημαίνει αυτό το θέλημά Σου; Γνώρισε μου, Σε παρακαλώ, πώς υπομένει η αγαθότητα Σου τέτοια αδικία.

Άλλος έχασε τα φλουριά, άλλος τα βρήκε κι άλλος άδικα φονεύθηκε! Ενώ ο γέροντας προσευχόταν με δάκρυα, κατέβηκε ο Άγγελος Κυρίου και του είπε: Μη λυπάσαι, γέροντα, ούτε να σου κατοφαινεται και να νομίζεις ότι όλα αυτά γίνονται τάχα χωρίς θέλημα Θεού.

Αλλά απ' αυτά πού συμβαίνουν, άλλα γίνονται κατά παραχώρηση, άλλα για παιδείυση κι άλλα κατά οικονομία.

Άκουσε λοιπόν:

Αυτός που έχασε τα φλουριά είναι γείτονας εκείνου που τα βρήκε. Ο τελευταίος είχε ένα περιβόλι αξίας εκατό φλουριών. Ο πλούσιος, επειδή ήταν πλεονέκτης, τον εξανάγκασε να του το δώσει για πενήντα φλουριά.

Ο φτωχός εκείνος, μη έχοντας τι να κάνει, παρακαλούσε το Θεό να κάνει την εκδίκηση. Γι' αυτό και οικονόμησε ο Θεός και του τα έδωσε διπλά. Εκείνος, πάλι, ο φτωχός, ο κουρασμένος, που δεν βρήκε τίποτα και φονεύτηκε άδικα, είχε κάνει μια φορά φόνο.

Μετανόησε όμως ειλικρινά και σ' όλη την υπόλοιπη ζωή του τα έργα του ήταν χριστιανικά και θεάρεστα.

Διαρκώς παρακαλούσε το Θεό να τον συγχωρέσει για το φόνο που διέπραξε και συνήθιζε να λέει:

«Θεέ μου, τέτοιο θάνατο πού έδωσα, ίδιο να μου δώσεις!».

Βέβαια, ο Κύριός μας τον είχε συγχωρέσει από την πρώτη στιγμή πού εκδήλωσε τη μετάνοιά του.

Συγκινήθηκε όμως ιδιαίτερα από το φιλότιμο του παιδιού του, το οποίο όχι μόνο φρόντιζε για την τήρηση των εντολών του, αλλά ήθελε και να πληρώσει για το παλιό του φταίξιμο.

Έτσι δεν του χάλασε το χατίρι, επέτρεψε να πεθάνει με βίαιο τρόπο - όπως του το είχε ζητήσει - και το πήρε κοντά Του, χαρίζοντας του μάλιστα και λαμπρό στεφάνι γι' αυτό του το φιλότιμο!

Ο άλλος, τέλος, ο πλεονέκτης, που έχασε τα φλουριά κι έκανε το φόνο, θα κολαζόταν για την πλεονεξία και τη φιλαργυρία του.

Το άφησε λοιπόν ο Θεός να πέσει στο αμάρτημα του φόνου για να πονέσει η ψυχή του και να έρθει σε μετάνοια.

Με την αφορμή αυτή αφήνει τώρα τον κόσμο και πάει να γίνει καλόγερος!

Λοιπόν, πού, σε ποια περίπτωση, βλέπεις να ήταν άδικος ή σκληρός και άπονος ο
Θεός;
Γι' αυτό στο εξής να μην πολυξετάζεις τις κρίσεις του Θεού, γιατί Εκείνος τις κάνει
δίκαια και όπως ξέρει, ενώ εσύ τις περνάς για άδικες.
Γνώριζε επίσης ότι και πολλά άλλα γίνονται στον κόσμο με το θέλημα του Θεού για
λόγους που οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν.
Κι έτσι το σωστό είναι να λέει ο καθένας:
«Δίκαιος ει Κύριε, και ευθείαι αι κρίσεις σου.»

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΛΑΣΗ ΚΑΙ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

«Θα σου δείξω την κόλαση», είπε ο Κύριος σ' έναν ραβίνο και τον οδήγησε σε ένα δωμάτιο που είχε στη μέση ένα μεγάλο στρογγυλό τραπέζι. Οι άνθρωποι που κάθονταν γύρω απ' το τραπέζι ήταν πεινασμένοι και απελπισμένοι. Στη μέση του τραπεζιού βρισκόταν ένα τεράστιο καζάνι με νόστιμο φαγητό που μύριζε καταπληκτικά, ώστε το στόμα του ραβίνου γέμισε σάλιο.
Όσοι κάθονταν στο τραπέζι κρατούσαν από ένα κουτάλι με πολύ μακρύ χέρι. Παρόλο που τα κουτάλια έφταναν ίσα - ίσα το καζάνι, τα χερούλια τους ήταν πιο μακριά απ' τα μπράτσα των ανθρώπων που τα κρατούσαν: έτσι κανένας τους δεν μπορούσε να φάει, γιατί του ήταν αδύνατον να φέρει το φαγητό ως τα χείλη του. Ο ραβίνος είδε ότι η δυστυχία τους ήταν πραγματικά τρομερή.
«Τώρα θα σου δείξω τον Παράδεισο», είπε ο Κύριος, και μπήκαν σ' ένα άλλο δωμάτιο, ακριβώς το ίδιο όπως το πρώτο. Κι εκεί υπήρχε το ίδιο μεγάλο στρογγυλό τραπέζι, το ίδιο καζάνι με φαγητό. Οι άνθρωποι εδώ, όπως και οι προηγούμενοι, κρατούσαν τα ίδια κουτάλια με μακριά χερούλια-εδώ όμως όλοι ήταν καλοφαγωμένοι και παχουλοί, γελούσαν και συζητούσαν.
Ο ραβίνος δεν καταλάβαινε.
«Είναι απλό, αλλά απαιτεί μια συγκεκριμένη ικανότητα», είπε ο Κύριος.
«Σ' αυτό το δωμάτιο, βλέπεις, έμαθαν να ταΐζουν ο ένας τον άλλον».

Σχετικό Βίντεο με οπτικοποιημένη την παραπάνω ιστορία:

<https://www.youtube.com/watch?v=qhU5JEd-XRo>

«Από που πάνε για τον Παράδεισο»

Αντιπρόσωποι 8 θρησκευτικών δογμάτων απαντούν για το αν υπάρχει ζωή μετά το θάνατο : <http://www.enet.gr/?i=news.el.ellada&id=36193>

Δείγματα μουσικής

Κεμάλ

Στίχοι: Νίκος Γκάτσος
Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις
Συλλογή: Season of love 2

(Ελπίδα και αγώνας για την μεταμόρφωση του κόσμου)
(<https://www.youtube.com/watch?v=1vQLurTrkV8>)

- **Το τραγούδι της ελπίδας** (ενδεικτικά: <http://www.youtube.com/watch?v=f-3Gkvs7VLE>)

Στίχοι Νανά Νικολάου
Τραγουδήθηκε από την παιδική χορωδία Τυπάλδου

Σήμερα σ' ένα ποίημα πάτησα
στον έβδομο ουρανό περπάτησα
ένα αερόστατο και μια οβίδα
της φαντασίας ήταν ή τα είδα.

Εσείς που ακούτε το τραγούδι αυτό
μαζί μας πείτε τούτο το σκοπό
σαν τη βροχή, το κύμα, το αηδόνι
να το ακούει η πίκρα και να λιώνει.

Μην κλείνεις την ειρήνη στο ντουλάπι
απ' το σεντούκι βγάλε την αγάπη
μια ιστορία νέα θ' ανατείλει
μ' ένα χαμόγελο γλυκό στα δυο της χείλη.

Αν οι μεγάλοι θέλουν να σκοτώνουν
τα όνειρά μας να τα μαχαιρώνουν
μύθοι και ήρωες θ' αρθούνε πάλι
να τ' ακουμπήσουν απαλά στο προσκεφάλι.
(Αφιερωμένο στα απορημένα βλέμματα των παιδιών από τη Βοσνία)

Δώδεκα παιδιά

Στίχοι: Δημήτρης Χριστοδούλου, Μουσική: Μάνος Λοΐζος, Πρώτη εκτέλεση: Κώστας Σμοκοβίτης

Δώδεκα παιδιά στους δρόμους, δώδεκα παιδιά,
πήραν τη βροχή στους ωμούς, δώδεκα παιδιά,
κράτησαν ψηλά τον ήλιο, κάνανε το κρύο φίλο,
πήγαν πιο μακριά κι απ' τα πουλιά.

Βρήκαν στην κορφή, την παλιά πληγή,
το χρυσό μαχαίρι του ληστή.

Δώδεκα παιδιά στους δρόμους, δώδεκα παιδιά,
πήραν τη βροχή στους ωμούς, δώδεκα παιδιά,
κράτησαν ψηλά τον ήλιο, κάνανε το κρύο φίλο,
πήγαν πιο μακριά κι απ' τα πουλιά.

Δώδεκα παιδιά στους δρόμους, δώδεκα σπαθιά,

πήραν το Χριστό στους ωμούς δώδεκα παιδιά,
χάραξαν στη γη τους νόμους, άνοιξαν στη νύχτα δρόμους
κι έγινε η αγάπη πιο βαθιά.

Γράψαν μιαν ευχή, να μη ξεχαστεί,
κάτω από το χώμα η γιορτή.

Δώδεκα παιδιά στους δρόμους, δώδεκα σπαθιά,
πήραν το Χριστό στους ωμούς, δώδεκα παιδιά,
χάραξαν στη γη τους νόμους, άνοιξαν στη νύχτα δρόμους
κι έγινε η αγάπη πιο βαθιά.

* * *

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΝΤΕΟ

1. «Η επίσκεψη του Χριστού»
(<https://www.youtube.com/watch?v=LD706WY5Yfw>)
Παρατηρήσεις: Το βίντεο παρουσιάζει το Χριστό «εν ετέρα μορφή» και δικαιολογεί το κριτήριο της Αγάπης.
2. «Δες το πριν πεθάνεις»
(<https://www.youtube.com/watch?v=kTUSZpj9Pp8>)
Παρατηρήσεις: Παρουσιάζετε με ποιο κριτήριο θα γίνει η Κρίση των ανθρώπων
3. «Πώς βλέπει ο βουδισμός το θάνατο και τη γέννηση»
(<https://www.youtube.com/watch?v=PnrQWBR9Y6s>)
Παρατηρήσεις: Ομιλία του γνωστού βουδιστή, υποψήφιου για το Νόμπελ ειρήνης, Θιτς Νατ Χαν για το θάνατο στο Βουδισμό
4. «Η Θιβετιανή βίβλος των νεκρών – Ντοκιμαντέρ»
(https://www.youtube.com/watch?v=MOlrx_Ut4p4)
Παρατηρήσεις: Το αρχαίο Θιβετιανό βιβλίο αυτο αναφέρεται στο τι συμβαίνει στην συνείδηση κατα τη διάρκεια του θανάτου του φυσικού σώματος και της μετενσάρκωσης και παρέχει οδηγίες για το πως κάποιος κατά τη στιγμή του θανάτου του θα είναι έτοιμος ώστε να ενωθεί με το φως αντί να συνεχίσει τον κύκλο των απανωτων μετενσαρκώσεων.
5. «Το τέλος του κόσμου»
(<https://www.youtube.com/watch?v=MkS-9TAFdEc>)
Παρατηρήσεις: Μικρό trailer που παρουσιάζει την κινηματογραφική αντίληξη γύρω από το τέλος του κόσμου
6. «2012 - Είναι ή δεν είναι το τέλος του κόσμου;»

<https://www.youtube.com/watch?v=RdhatF4kV3s>

<https://www.youtube.com/watch?v=1x01mhlQGn0>

Παρατηρήσεις: Παρουσιάζονται διάφορα σενάρια καταστροφολογίας και απομυθοποιούνται οι θεωρίες καταστροφής του κόσμου

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

α. Η Τελική Κρίση του Michelangelo

<http://www.wikiart.org/en/michelangelo/the-last-judgement-1541>

β. Caravaggio, Το δείπνο στους Εμμαούς, Duccio di buoninsegna, Emmaus

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Duccio_di_Buoninsegna_Emaus.jpg

γ. Ο Χριστός εν ετέρα μορφή Πρωτάτο

<http://www.agiazoni.gr/article.php?id=02095556956503897029>

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ (ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ)

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-5022>

Πώς αξιολογούνται οι άνθρωποι στη Βασιλεία του Θεού

(Σταυρόλεξο)

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/7092>

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/8899>